

Monumentnummer*: 516895

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 september 2000
Kadaster deel/nr 82868/44

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Arnhem		Arnhem		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Verhuellstraat	23			6821 DJ	Arnhem		
Verhuellstraat	25			6821 DJ	Arnhem		
Verhuellstraat	27			6821 DJ	Arnhem		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Arnhem		N				3869	
Arnhem		N	7640	A1			
Arnhem		N	7640	A2			
Arnhem		N	7640	A3			

Omschrijving**

Inleiding

Woonblokje, bestaande uit één BENEDENWONING met WINKEL en twee BOVENWONINGEN. De winkel, van oorsprong bakkerij "De Hoop", is thans in gebruik als galerie. In de achtertuin staat een vrijstaande voormalige BAKKERIJ. Het woonblok is ca. 1900-1905 gebouwd in neorenaissance-stijl en wordt gekenmerkt door een lijstgevel met speklagen en geboorte- en sluitstenen in wit pleisterwerk, ontlastingsbogen en strekken in diverse variaties en een neorenaissance winkelpui.

Het woonblok bevindt zich in het zuidelijke deel van het Sonsbeekkwartier nabij het Graaf Ottoplein. Deze buurt heeft een op het centrale Graaf Ottoplein georiënteerde vorkvormige hoofdstructuur met korte verbindingsstraten en is in korte tijd ingevuld met speculatiebouw van twee bouwlagen. Het stedenbouwkundig plan van het Graaf Ottoplein en omgeving is uitgevoerd naar ontwerp van Ir J.W.C. TELLEGEN (1859-1921) die van 1887 tot 1901 werkzaam was bij Gemeentewerken Arnhem, eerst als hoofdopzichter en vanaf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

1890 als directeur. In die functie was hij (mede) verantwoordelijk voor de sanering van de wijk Klarendal, de aankoop van het landgoed Sonsbeek en de uitbreidingsplannen Transvaalbuurt en Lombok. Van 1901 tot 1921 was Tellegen in dienst van de gemeente Amsterdam, eerst als directeur van de dienst Bouw- en Woningtoezicht en vanaf 1915 als burgemeester.

Onderhavig object is gesitueerd in de aaneengesloten westelijke gevelwand van de Verhuellstraat, de in noordelijke richting oplopende verbindingstraat tussen de Jacob Cremerstraat en de St. Peterlaan. Het woonblok staat in de rooilijn direct aan het trottoir.

Omschrijving

Deels onderkelderde WONINGEN met WINKEL van twee bouwlagen en zolder op rechthoekig grondplan met uitbouwen aan de achterzijde. De bakstenen gevels zijn in kruisverband gemetseld. De twee bovenwoningen hebben elk afzonderlijk een zadeldak met een schildendak aan de voorzijde. De daken zijn gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en hebben de nok loodrecht op de voorgevel. In de voorschilders zijn niet oorspronkelijke houten dakkapellen met stolpramen geplaatst.

De VOORGEVEL wordt horizontaal geleed door een grijs geschilderde gepleisterde plint, speklagen van wit pleisterwerk ter hoogte van de dorpels, een uitgemetseld fries met bloktandlijst en ruitmotief van rode verblendsteen, een afsluitende kroonlijst. Uiterst links en rechts in de eerste bouwlaag bevinden zich de smalle ingangen naar de bovenwoningen: hardstenen dorpel en neuten, bewerkte paneeluur met kijkramen (smeedijzeren roosters bij nr. 23 verdwenen), geprofileerd kalf, enkelruits bovenlicht en rechte strek met imitatie sluitsteen. Tussen deze ingangen is de benedenwoning gesitueerd. De winkelpui met geïntegreerde ingang wordt geflankeerd door pilasters van rode verblendsteen met kwartholle hoekprofielen en speklagen, diamantkoppen en lijstkapitelen van wit pleisterwerk. De pui wordt afgesloten door een eenvoudige kroonlijst en een latei met het opschrift: 'BAKKERY "de HOOP"'. De pui bestaat uit een groot etalagevenster links en een ondiep gangsportiek rechts (hardstenen trapje, dorpel en neuten, vernieuwde glasuur, geprofileerd kalf); beide voorzien van een bovenlicht dat bestaat uit een reeks segmentboogvormig afgesloten raampjes met bewerkte stijltjes. Onder het etalagevenster bevindt zich een getoogd bevoorradings-keldergat. Rechts van de winkelpui bevinden zich twee rechthoekige vensters met enkelruits schuiframen en bovenlichten. Deze worden afgesloten door blinde segmentbogen met gepleisterde geboorte- en sluitstenen. De boogvelden zijn gevuld met siermetselwerk. Onder deze vensters bevinden zich twee tweeruits kelderlichten die worden afgesloten door blinde segmentbogen.

De tweede bouwlaag bezit zes rechthoekige vensters met T-schuiframen en bovenlichten. De vensters worden afgesloten door lateien en hanekammen met gepleisterde sluitstenen (nr. 23) en blinde segmentbogen met gepleisterde geboorte- en sluitstenen (nr. 27).

De eerste bouwlaag van de ACHTERGEVEL is witgesausd en bezit in de linker uitbouw een vierruits venster met dichtgezet bovenlicht; in de gevelterugsprong een dubbele paneeluur met drierruits bovenlicht en een w.c.-raampje; in de rechter uitbouw een groot rechthoekig venster met T-schuifraam en achtruits bovenlicht, aan de tuinzijde een grote schuifpui (kleine raampjes met gekleurd kathedraalglas aan de onderzijde van de schuifdeuren en in de bovenlichten), een rechthoekig venster (stolpraam en bovenlicht) en flankerende ingang (nieuwe glasuur). De indeling van de bovenwoningen was niet goed zichtbaar; oorspronkelijk waarschijnlijk rechthoekige vensters met stolpramen en bovenlichten onder blinde segmentbogen in de uitbouwen en in de topgevels.

De vrijstaande voormalige BAKKERIJ in de achtertuin heeft één bouwlaag en zolderverdieping op rechthoekig grondplan. De wit gesausde bakstenen gevels zijn deels in kruis- en deels in halfsteensverband gemetseld. De gevels zijn voorzien van een gepleisterde plint, rechte steekankers en worden afgesloten door een geprofileerde houten daklijst. Het zadeldak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. In het linker dakschild zijn twee grote niet oorspronkelijke houten dakkapellen geplaatst. De VOORGEVEL heeft in

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het midden een paneeldeur met twee ruitjes in een kozijn met vellingen. Deze ingang wordt afgesloten door een blinde segmentboog. Links van de ingang bevindt zich een smal getoogd zesruits venster. De zolderverdieping bezit boven de ingang een rechthoekige muuropening met een glas-in-loodraam (oorspronkelijk waarschijnlijk een zolderluik). De LINKER ZIJGEVEL aan de tuinzijde bezit van links naar rechts een ingehakte deuropening en drie getoogde vensters met bakstenen lekdorpels en veertienruits stalen ramen. De RECHTER ZIJGEVEL heeft drie getoogde zesruits stalen ramen. De ACHTERGEVEL is blind.

Verhuellstraat 25 is een benedenwoning waarvan de INDELING bestaat uit een winkelruimte en woonkamer aan de voorzijde, een gang met aan weerszijden een vertrek zonder vensters (alkoven) in het midden, en aan de achterzijde een vernieuwde keuken, een tuinkamer en een (voormalig magazijn-)vertrek. De benedenwoning bezit een aantal waardevolle INTERIEURELEMENTEN, zoals een winkelruimte met tegelvloer in geometrisch patroon (oker, bruin, rood en zwart), een stucplafond met middenrozet (blad-, rank- en pijlmotieven); een woonkamer met stucplafond (lijsten en middenrozet met florale motieven) en eenvoudige houten schouw; in de gang gesneden paneeldeuren met geprofileerde omlijstingen en één brede scharnierdeur naar het (magazijn-)vertrek; een kelder met twee compartimenten, waarvan één met rode plavuizen vloer en houten plafond, en één met klinkervloer, troggewelven op ijzeren liggers en een bevoorradingsluik aan de straatzijde.

Waardering

BENEDEN- EN BOVENWONINGEN met WINKEL en BAKKERIJ uit ca.1900-1905.

- Van architectuur- en cultuurhistorische waarde als goed en karakteristiek voorbeeld van speculatiebouw uit het begin van de twintigste eeuw, met een gave hoofdvorm, ruimtelijke structuur en detaillering. Het object valt op door een gevarieerde detaillering en ornamentiek in sobere neorenaissance-stijl, en bezit veel authentieke interieurelementen. Als zodanig is het object van belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling in de woningbouw. Het object is van belang vanwege de herkenbaarheid van aan huis gebonden nering; in casu een bakkerij in de achtertuin en een winkel met opschrift 'bakkerij de hoop' aan de straatzijde.

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van de in korte tijd met speculatiebouw van twee bouwlagen ingevulde wijk Sonsbeekkwartier-Zuid, waarvan het stedenbouwkundig plan naar ontwerp van Ir J.W.C. TELLEGEN wordt gekenmerkt door een op het centrale Graaf Ottoplein georiënteerde vorkvormige hoofdstructuur met korte verbindingstraten. Het object heeft ensemblewaarde in relatie met de objecten Verhuellstraat 7-17 en 19;21.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Werk-woonhuis

Woonhuis(K)

Functie

Winkelwoning

Woonhuis